

– змінюється географія споживання вина. Нації, які традиційно звикли до вина, поступово втрачають до нього смак, в той час народи, які традиційно звикли до інших спиртних напоїв, поступово набувають смаку до виноградного вина.

Література:

1. IWSR Global Trends Report 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.theiwsr.com>.
2. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
3. Industry profile: Wine in Europe [Електронний ресурс] // Datamonitor. – may 2014. – 25 p. – Режим доступу: <http://search.epnet.com>.
4. МОБВ: Объемы производства вина продолжают сокращаться на фоне роста его потребления [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vinmoldova.md/index.php?mod=news&id=41348>.

Фомішина В. М., д.е.н., професор,

Чабанов Д. В., студент,

*Херсонський національний технічний університет
м. Херсон, Україна*

МЕТА ТА ПРІОРИТЕТИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Практика світового розвитку на початку ХХІ століття спричинила визнання того факту, що економічне зростання – це лише тактичне завдання, засіб для реалізації нової концепції розвитку суспільства, а саме – людського розвитку. В концепції людського розвитку поєднуються виробничі характеристики людини як основної продуктивної сили сучасного суспільства та її характеристики як кінцевого та єдиного завдання розвитку; людський потенціал розглядається не як засіб досягнення добробуту людей, а як обов’язковий компонент їх добробуту [1, с. 9-10].

Якщо стратегія соціально-економічного розвитку країни орієнтована на концепцію людського розвитку, то вона опирається на заощадження як джерело інвестиційних ресурсів, причому не тільки в фізичний, але і в людський капітал і природний капітал. Водночас за широкого розуміння змісту інвестицій в сучасних умовах вирішення цього завдання може бути дещо спрощене за умови сприйняття інвестиційної сутності споживання.

В трансформаційних економіках реалізація стратегічної мети людського розвитку сполучена із додатковими труднощами і обмеженнями, пов’язаними із вирішенням специфічних завдань поточного розвитку.

1. Загальносвітові тенденції розвитку кінця ХХ ст. вочевидь демонструють функціонально-ієрархічну перебудову в системі факторів виробництва. Так, в Концепції стратегії соціально-економічного розвитку України на 2015–2030 рр., розробленій Всеукраїнською спілкою вчених-економістів, зазначається, що

«інтелектуальний капітал та інтелектуальна творча праця стали основними факторами виробництва, витиснувши на другий план матеріально-речовинний капітал, алгоритмічний і репродуктивний типи праці. Інтелектуальний капітал стає першоосновою і рушійною силою становлення нової економіки. Самозростання інтелектуального капіталу грає у становленні нової економіки ту саму роль, що і самозростання матеріально-речовинного капіталу в індустріальній. Отже, зростання інтелектуального капіталу й ефективність його використання визначають перспективи розвитку економіки тієї чи іншої країни» [2]. У зв'язку з цим першочерговим завданням стратегічного розвитку України стає процес формування і примноження адекватного економіці знань людського капіталу, підвалини якого складають як особисте споживання (починаючи із задоволення елементарних матеріальних потреб і закінчуючи духовними, котрі формують творчу, інтелектуальну особистість), так і заощадження, котрі є основою інвестицій в освіту і охорону здоров'я.

2. Визнання тези, що в основі економіки знань знаходиться людський капітал, який «багато в чому визначає можливості та напрями застосування фінансового і матеріально-речовинного капіталу» [2], жодною мірою не надає підстав для ігнорування необхідності модернізації і технічного оновлення фізичного капіталу. За умов, коли в економіці країни домінують застарілі технологічні уклади і постійно спостерігається старіння основних засобів, [3, с. 43], апріорі не можна розраховувати на «стрімке зростання інтелектуального капіталу і розвиток інтелектуальної праці як основних факторів виробництва» [2] та реалізацію стратегічної мети людського розвитку. Отже, першочерговим завданням, поряд із формуванням людського капіталу, стає утворення якісно нового фізичного капіталу, становлення і масове поширення вищих технологічних укладів.

3. Зазначені стратегічні завдання розвитку ускладнюються обмеженістю заощаджувально-інвестиційного ресурсу і пошуком оптимальних пропорцій його розподілу між фізичним і людським капіталом. З огляду на невідповідність якісних характеристик фізичного капіталу вимогам постіндустріального поступу, з одного боку, і проблемами, що загострюються, у формуванні кількісно-якісних характеристик людського капіталу, з другого, неможливо чітко і безальтернативно визначити пріоритети розвитку одного із них. Трансформаційні економіки стоять перед надскладним стратегічним завданням одночасного формування фізичного і людського капіталу, в той час як для промислово розвинених країн ці процеси були розділені в часі.

4. Проблема стає ще вагомішою за умови врахування невисоких обсягів особистих доходів, використовуваних на споживання та заощадження, для лівової частки українців.

В інтересах довгострокового характеру для економіки країни в цілому доцільнішим є стимулювання, по-перше, організованих заощаджень взагалі і по-друге, нарощування питомої ваги їх інвестованої частини в реальний сектор економіки. Це зумовлене тим, що на коротких періодах часу обидва підходи створюють приблизно однаковий ефект. Слід навіть визнати дещо більшу привабливість першого підходу, оскільки добитися зростання обсягів споживання значно легше, ніж при цьому мати одночасно збільшення заощаджень та їх інвестиційної частини.

Але при аналізі довготривалих ефектів, зважаючи на необхідність подолання негативних техніко-технологічних наслідків трансформаційних процесів, беззаперечними є переваги другого підходу. Країна пройшла довгий період критичного недоінвестування. Для відновлення кількісно-якісних характеристик всіх різновидів капіталу виникає необхідність в компенсації диспропорцій, що виникли між споживчими і заощаджувально-інвестиційними процесами; отже, необхідно шляхом державного управління забезпечити проходження країною періоду кардинального технічного переозброєння і модернізації.

Зростаюча інвестиційна діяльність, яка проявляється у якнайшвидшому оновленні основних фондів і динамічне зростання фондоозброєності праці, закладає базові основи для підтримування високих темпів загального економічного розвитку, тобто останнє об'єктивно створює надійний і потужний виробничий потенціал, що є запорукою подальшого зростання рівня життя нації [4, с. 165]. У такому випадку особливого значення набувають процеси розширеного відтворення основного і людського капіталу на якісно новій основі.

Стрижнем політики прискореної модернізації з метою людського розвитку в Україні мають стати заходи, спрямовані на стимулювання продуктивності праці, нарощування національного доходу і зміцнення на цій основі позицій середнього класу [5, с. 18]. Такої політики дотримуються країни Заходу, цим шляхом пішов і Китай, який досяг відчутного прогресу. Аналогічні процеси відбуваються в Індії. Усе це – питання ліберальної парадигми економічних реформ в Україні, які при їх послідовній реалізації можуть виявитися найбільш результативними з точки зору економічного прогресу [6, с. 33].

Отже, успішність прискореної модернізації економіки України залежатиме від здатності мобілізувати необхідні для цього фінансові ресурси, збалансувати фінансові потоки, які направляються в розвиток матеріальних галузей, із врахуванням попиту на науково-технічну продукцію. Саме ті країни, які мали високий рівень заощаджень і могли пожертвувати поточним споживанням на користь довгострокових інвестицій, змогли здійснити ривок у своєму розвитку.

Література:

1. Безтелесна Л. Людський розвиток: підходи до трактування суті та умов його забезпечення / Л. Безтелесна // Економіка України. – 2009. – № 7. – С. 4-11.
2. Всеукраїнська спілка вчених-економістів. Концепція стратегії соціально-економічного розвитку України на 2015–2030 рр. «Нова економіка». Проектні положення. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://vsve.ho.ua/>.
3. Захарін С. Заощадження та інвестиції в корпоративному секторі України в контексті макроекономічного розвитку / С. Захарін // Економіка України. – 2009. – № 5. – С. 36-44.
4. Мандибура В.О. Рівень життя населення України та проблеми реформування механізмів його регулювання / В.О. Мандибура. – К.: Парламентське видавництво, 1998. – 256с.
5. Хайек Ф. Дорога к рабству / Ф. Хайек. – М.: Социум, 1994. – 189 с.
6. Гальчинський А. Лібералізм – еволюційні трансформації / А. Гальчинський // Економіка України. – 2010. – № 6. – С. 31-37.